

Hallitus petti kuntien odotukset

Punamultahallitus vastasi menneellä viikolla koko opposition kokoomuksen johdolla tekemään välikysymykseen kunnallisten hyvinvointipalveluiden turvaamisesta. Kuntien tämän hetkiseen ahdinkoon nähden ministereiden vastaukset olivat jälleen ylimielisiä ja asiaa vähätteleviä. Selittelystä taiteenlajin tehneet hallituksen nokkamiehet väänivät ja käänsivät numeroita yrittäen todistella, että kunnilla menee tosiasiassa ihan kivasti. Hallituspuolueiden edustajat vahvistivat asian äänin 95 vastaan 68.

Eero Heinäluoman ja Hannes Mannisen palopuheet eivät kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että kuntien talous on ennätyskellisen huonolla tolalla ja peruspalveluiden laatu ja saatavuus terveydenhuollosta koulutukseen on vaarassa. Välikysymyskeskustelun kuluessa selvisi myös se, että SDP:n ja keskustan tavoitteet kunta- ja palvelurakenteen uudistamisessa ovat kaukana toisistaan. On huolestuttavaa, että hallitukselta tuntuu olevan yhteinen sävel kateissa vaalikauden kenties tärkeimmässä poliittisessä kysymyksessä.

Välikysymyskeskustelussa kokoomus ja muut oppositiopuolueet peräsivät hallitukselta vastausta kolmeen kysymykseen. Mitä hallitus aikoo tehdä kuntien velkaantumisen ja palveluiden alas ajamisen pysäyttämiseksi? Aiotaanko pakkolaina maksaa vielä tämän vaalikauden aikana? Mitä kunta- ja palvelurakenteen uudistukseen tähtäävä puitelaki pitää sisällään ja pystyykö tämä hallitus sen toteuttamaan siten, että kuntien elinvoimaisuus tulevaisuudessa turvataan?

Selkeä vastaus tuli vain yhteen opposition esittämistä kysymyksistä. Hallitus ei aio tämän vaalikauden aikana maksaa takaisin kunnilta ottamaansa ns. pakkolainaa vaan sysää asian seuraavan hallituksen hoidettavaksi. Aikaistamalla velkansa takaisinmaksua hallitus olisi voinut edes hieman helpottaa kuntien ahdinkoa. Hallituksen päätöksen seurauksena terveyskeskusjonot kasvavat ja opetuksen laadusta joudutaan tinkimään. SDP:n ja keskustan politiikasta kärsivät siten eniten lapset ja vanhukset.

Kokoomus on valmis ennakkoluulottomasti uudistamaan sekä kuntarakennetta että peruspalveluiden tuottamistapoja. Kuntia on kannustettava uusiin joustaviin ratkaisuihin, kun palvelujen kysyntä väistämättä lisääntyy väestön ikääntyessä. Kuntien on itse määrätietoisesti luotava omat palvelustrategiansa, jotka luovat edellytykset palvelumarkkinoiden kehittymiselle. Osto-osaamisen on oltava kuntien uutta ydinosaamista. Kokoomuksen tavoitteena ovat elinkelpoiset, riittävän kokoiset kunnat, jotka voivat tarkoituksenmukaisemmin ja taloudellisemmin hoitaa esimerkiksi perusterveydenhuollon, perustason erikoissairaanhoidon ja vanhustenhuollon.

Vaikka kuntaliitokset ovat välttämättömiä, niin ainoa pakko on pakko tunnustaa muutoksen tarve. Onnistunut kuntaliitos ja terveempi palvelurakenne edellyttävät laajaa yhteisymmärrystä ja yhteistyötä. Pakkoavioliitot eivät aikaan saa tarvittavaa yhdessä tekemisen henkeä. Silti hallituksella pitäisi olla selkeä päämäärä ja aikataulu, joka nyt tuntuu puuttuvan. Mikäli uudistumista ei tapahdu, on hallituksella oltava keinot kantaa vastuuta niistä kuntalaisista, jotka jäävät ilman palveluja.

Onneksi kaikki ei kuitenkaan ole kiinni ministereiden päätöksistä tai päättämättömyydestä. Hallituksen jättämän johtajuuden tyhjiön ovat täyttäneet päättäjät paikallistasolla. Yli neljännes Suomen kunnista on mukana kuntajaon muuttamiseen tähtäävissä selvityksissä. Kuntapäätäjät ajaa eteenpäin tietoa siitä, että tulevaisuudessa pärjää vain uudistamalla.

Tätä uudistushenkeä kaivattaisiin nyt myös hallitukselta, mutta ainakin välikysymyskeskustelun valossa hukassa ovat niin henki kuin tahto.

Petri Salo (kok.)
kansanedustaja